

10
E. 26, num 46.

1767, 13.

SPECIMEN
CONTINENS

CAPVT IVRIS CONTROVERSVM

AN

REPETENDA DOS SIT

OB ALIMENTA PATRI

EGENTI PRAESTANDA

QVOD

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. IVR. NAT. ET GENT. PVBLIC. ORDIN.

ET SOCIETAT. LITER. DVISVURG.

SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE V. OCTOBR. ANNO MDCCCLXVII.

PVBLICE DEFENDET

IOANNES AVGVSTVS MEISNERVS

GORLIC. LVSAT.

LIPSAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

40

SPERANZ

RETTENDI DOS SIT
OB ALIQUA PATRI
EGENTI PRASTANDA

NEVIRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

FRASEIDE

CHRISTIANO HONR BREVNING

PROFESSOR DE MATH. NAT. IN GYMNASIO

IN SCHOOLA PUBLICA

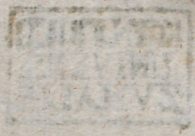
IN SCHOOLA PUBLICA

DIE V. OCTOBRIS A. 1771

FRASEIDE

IOANNES ANTONIVS HERRING

LITTELA

VIRIS
MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS,
CONSULTISSIMIS, PRAENOBILISSIMIS,
AMPLISSIMIS,

REIPUBLICAE GORLICENSIS

CONSVLIBVS,
PRAETORI,
SYNDICO,
SCABINIS,

RELIQVISQVE

SENATORIBVS

PATRONIS OMNI RELIGIOSAE MENTIS
CVLTV VENERANDIS

HOCCE PIETATIS GRATIQVE ANIMI MONVMENTVM

SACRV M ESSE CVFIT

ILLORVM

OBSERVANTISSIMVS CVLTOR
IOANNES AVGVSTVS MEISNER,

VIRIS
MAGNIFICIS EXCERPTISSIMIS
CONSULTISSIMIS TRAEBOBILISSIMIS
AMPLISSIMIS
REIPUBLICAE GORTIENSIS
CONSULIBUS
PRAEFECTORI
SYNDICO
SCABINIS
RELIGIOSAE
SENATORIBUS
PATRONIS OMNI RELIGIOSAE MENTIS
CIVITATIS VENERANDIS
HOCC PECTUS GRATIUM ANIMI DONUM MENTIS
SACRAM ESTE CAPIT
MAGNVS

IOHANNES AVGVSTVS WEISSER
CORRESPONDENTISSIMVS CIVITATIS

V I R I
MAGNIFICI, EXCELLENTISSIMI,
CONSULTISSIMI, PRAENOBILISSIMI,
AMPLISSIMI,
PATRONI MAXIMOPERE COLENDI.

Cum, qui aliquando gratus sit futurus, statim, dum acceperit beneficium, de reddendo cogitet, ideoque diu illis, quorum beneficiis sese autem obstrictumque sentit, generosi gratique animi officia debere nequeat, si modo facultas suppetat et occasio; iam et ego diu multumque cogitavi, quomodo VOBIS, VIRI MAGNIFICI, delectissimam ac, gratissimam meam mentem pro tot ac tantis beneficiis, quibus me huc usque dignari benigne voluistis, vere significare possim. Ex quo enim me optimi Patris, qui iam diu inter beatos coelites versatur, auxilio orbatum video, VOS, VIRI MAGNIFICI, imprimis tam beneuole Patronorum munere erga me perfuncti estis, ut me VESTRO Patrocinio VESTRAQVE munificentia haud indignum putaretis. Quapropter, quantum VOBIS debeam, quantaque beneficia VOBIS in acceptis feram, equidem sentio; qua ratione vero, VOBIS pro tanta VESTRVM in me meritorum magnitudine debitas gratias referre et satisfacere queam, nondum intelligo. Cum itaque, quod tantopere colendis

Fautoribus, dignum offerre possim, nil habeam, nisi sinceram animi pietatem, qua VOS hucusque veneratus sum semperque venerabor, attamen vero conatum, qualecunque documentum, quo et aliis de mea in VOS observantia constaret, exhibendi foueam, et VESTRAE cognitae indulgentiae meram quoque voluntatem, quamvis vires deficiant, acceptam fore confidam, VOBIS, VIRI MAGNIFICI, hasce studiorum meorum primitias ea, qua decet, animi deuotione consecrare nullus dubitavi. Offero itaque VOBIS hocce leuissimum magisque ex offerentis voluntate, quam ex ipsius magnitudine metiendum munusculum, quod VESTRIS MAGNIFICIS NOMINIBVS sacrum esse cupio. Accipite igitur illud tanquam documentum animi VOBIS obstrictissimi ac persuaдете VOBIS, nullum vnquam fore temporis spatium, quo VESTRO RVM in me meritorum memoria animo meo effluere debeat. Summa diuini Numinis prouidentia VOS, VIRI MAGNIFICI, per multorum annorum seriem in carissimae Patriae solatium et ornamentum, saluos ac incolumes conseruet, omniaque tristia mala a VOBIS VESTRISQUE splendidissimis Familiis procul aueriat! Si quid hisce candidis votis adhuc addere liceat, hocce vnicum a VOBIS mihi omnibus precibus expeto, vt VOS VIRI MAGNIFICI, VESTRO fauore VESTRAEque beneuolentia me et in posterum haud plane indignum putare, ideoque me mea studia VESTRO honorifico Patronicio quam commendatissima habere velit. Ser. Lipsiae, d. V. Oct. MDCCCLXVII.

AN
REPENDA DOS SIT
OB ALIMENTA
PATRI EGENTI PRAESTANDA.

§. I.

Et prope communis et ni fallor adeo
in usu fori, vt conicio ex LEYSERO
Med. ad π . Spec. 317. Med. 1. ad 8. et
Med. 11. et 12. comprobata sententia:
Possit a marito repetere dotem coniugem,
quae suo officio satisfactura alere
egentem patrem constituit. Sane plerosque, quos consului
de hoc argumento, inter iustas causas, propter quas constan-

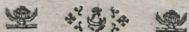
te

te adhuc matrimonio dos repeti possit, referunt alimenta egentia parenti praestanda, aduocatis adeo legibus iuriumque textibus. At vero, quamquam nollem impugnare sententiam hanc, tamen ausim adfirmare, non satis eandem esse examinatum, neque eos iuris textus, si recte interpretentur, ita comparatos, ut indistincte huic opinioni tanquam extra dubitationem positae calculum addere queam. Liceat itaque paulo accuratius hanc examinare quaestionem.

§. II.

Constat, fuisse olim summam quandam diuersitatem inter eam dotem, quae dabatur, cum adhuc essent matrimonia, in quibus vxor veniebat in manum mariti, interque eam, quae postea dabatur, cum antiqua illa in manum conuentio vsu non frequentaretur. De hac posteriori dote maxime intelligendum, dari eam ad ferenda matrimonii onera. Retinuere vero semper Romani antiquam illam receptamque sententiam, vix absque dote legitimum fore matrimonium. Inde explicanda est POMPONII in *L. i. π. solut. matr.* philosophia, *Nam et publice, inquit, interest, dotes mulieribus conseruari, cum dotatas esse feminas ad sobolem procreandam, replendamque liberis ciuitatem, maxime sit necessarium.* At vero cum dos ad onera matrimonii ferenda daretur, dubium non erat, si onerum matrimonii partem in se susceptura vxor, varie pacisci potuisset coniugem cum marito circa dotem, etiam in eum modum, qui alias cum iure dotium non conueniebat. Exemplis id probabimus.

§. III.

§. III.

Regula erat, dotem ad matrimonii onera ferenda dari, inde TRYPHONIVS in L. 76. π. de iur. dot. in decidenda quaestione hac utitur causa: *quia nisi matrimonii oneribus seruiat, dos nulla est.* Et cum ad onera matrimonii curanda praecipue teneretur maritus, hinc PAVLVS in L. 1. π. eod. *Cum voto eius, qui dat, ita contrahitur, ut semper apud maritum sit.* lam vero ad onera matrimonii referebatur, *alere coniugem, alere liberos.* Quapropter si onerum hanc partem in se suscipere vxor promitteret, iniustum haud erat, ut prope indotata fieret, seu ut maritus fructus in dotem conuerteret. Nam hoc inde prope indotatam fieri, nec pactum tale, ut indotata fiat, proprie valere, MARCELLVS apud VLPIANVM in L. 4. pr. π. de pact. dotal. expresse statuit. Hac vero non obstante regula VLPIANVS *all. l. in f.* exceptionem nostram adductam adfirmat. Ait enim: *Et quid dicimus, si pactum tale interuenit; ut maritus fructus in dotem conuerteret, et mulier se suosquo aleret, tuereturue et vniuersa onera sua expediret? quare non dicas conuentionem valere?*

§. V.

Quae si probe attendimus, facile argumentum habebimus, ex quo quid de nostro themate sentiendum sit, iudicari poterit. Diximus, omnes prope ICTOS adfirmare, repeti posse dotem a marito constan-

B

flan-

stante matrimonio, ad alendos parentes egenos. Pro-
 bant hanc suam opinionem autoritate PAVLI in *L.*
73. §. 1. π. de iur. dot. Ipsa adiiciamus verba.
Aut: Manente matrimonio, non perdituræ uxori ob
has causas, dos reddi potest; ut se suosque alat; ut
fundum idoneum emat; ut in exilium, ut in insulam
relegato parenti præstet alimonia; aut ut egentem vi-
rum, fratrem sororemue sustineat. Facile patet, hic
 deceptos esse interpretes, Distinguenda est quaestio:
 Vtrum ius competat uxori, repetere dotem ob has
 Pauli causas, et maritus cogi possit ad restituendam
 dotem, an vero tantum possit maritus sine periculo
 reddere dotem, quae forsân vel patri, vel alii resti-
 tuenda esset soluto matrimonio. Nunquam quis-
 quam ex allegata *Pauli* sententia probabit, ius esse
 uxori constante matrimonio repetendi dotem ad ali-
 monia parenti praestanda, neque ad reddendam dotem
 virum esse condemnandum, maxime si *Paulum* cum
 VLPIANO in *L. 22. §. 1. solut. matr.* coniungamus. *Si*
post, inquit, solutum matrimonium filiafamilias, citra pa-
tris voluntatem exactam communem dotem consumat: pa-
tri et viua ea, et mortua actio superest, ut dos ipsi soluatur,
caeterum SI NON PERDITVRAE et EX
IVSTIS CAVSIS soluta sit: NON SV-
PERERIT ACTIO, sed mortuo patre, nec
etiam heredes agent, nec mulier. Quid ergo: Si ma-
 nente matrimonio NON PERDITVRAE VXO-
 RI ob IVSTAS CAVSAS maritus reddat dotem,
 non supererit actio, ut dos dein finito solutoque ma-
 trimonio solvatur, quae si perdituræ reddita, adhuc
 super

supererat actio. Ita Paulus mihi interpretandus videtur. Ex hoc vero argumento nunquam communis probari potest sententia.

§. VI.

Praeterea non obligatum esse maritum ob dictam causam reddere dotem, inde iudico, quia maritus poterat ipse expendere ex dote pecunias ad alimoniam patris, et si expendisset, cum soluto matrimonio ageretur ad restituendam dotem, haec imputare in dotem. Audiamus ipsum *ULPIANVM* in *L. 21. π. solut. matr.* *Sed et si ideo maritus ex dote expendit, ut a latronibus redimeret necessarias mulieri personas, vel ut mulier vinculis vindicet de necessariis suis aliquem: reputatur ei id, quod expensum est: siue pars dotis sit, pro ea parte, siue tota dos sit, actio dotis evanescit.* Nullibi affirmat *ICtus*, maritum obligatum esse, ut in redimendos necessarios mulieris illius pecunias impendat. Quaestio itaque tantum de facto agit, quid videlicet iuris, si impenderit. Et ita etiam comparatum est cum illo altero themate de reddita dote. Non enim affirmat Paulus, obligatum esse ad reddendam dotem, sed ipse quoque de facto agit, scilicet quid iuris, si coniugi suae constante matrimonio maritus reddidisset. Concludo ergo, sententiam communem receptamque *L. 73. all.* non probari. Veniamus ad alteram probationem.

B 2

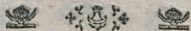
§. VII.

§. VII.

Prouocant amplius communis opinionis defensores ad eundem PAVLVM in L. 20. 7. *solut. matr.* Scripserat ICtus: *Quamuis mulier non in hoc accipiat, constante matrimonio dotem; ut aes alienum soluat, aut praedia idonea emat; sed ut liberis ex alio viro egentibus, aut fratribus, aut parentibus consulere, vel ut eos ex hostibus redimeret: quia iusta et honesta causa est: non videtur male accipere: et ideo recte ei soluitur, idque et in filia familias obseruatur.* Iam quaero: ex quibus verbis concludenda est obligatio mariti ad restituendam dotem et ius vxoris ad repetendam dotem? Ex verbo *accipiat*, nunquam probari potest. Neque ex verbis, quae inuicem sese referunt. *Non male accipere et recte soluitur* hunc significatum iuris habere haud possunt. Recte enim soluere idem est, ac cum effectu liberationis soluere, ut obligatio ipso iure tollatur. Cui ergo recte solui potest, is non male accipit. Dubitari poterat forsan, an constante matrimonio recte solui posset vxori dos, et affirmat PAVLVVS, si ex iusta causa soluta sit dos. Obligatus quidem maritus est ad dotis restitutionem, at soluto demum matrimonio. Si ergo ante ruptum vinculum dos soluitur, exigi quidem a marito non poterat, at si sponte solueret, et iusta honestaque causa adesset in quam pecuniam dotalem acceptam impenderet vxor, euanescebat actio postea, qua soluto matrimonio maritus ad reddendam dotem conueniri poterat. Nihil hic agitur de iure exigendi dotis redditionem ob has causas, quas addit PAVLVVS.

§. VIII.

§. VIII.

Praeterea videtur Paulus de alio plane themate agere, quam de quo communiter applicant interpretes. Verba enim prima capitis hoc indicant. *Quamuis mulier non in hoc accipiat constante matrimonio dotem,* quorum non hic sensus videtur; quasi iniusta causa esset aes alienum soluere, praedia idonea emere, nam posterioriorem causam in *L. 37. all.* ipse Paulus iustam exposuerat. Sed sensum ita concipio. Quamuis dos ab vxore non accipitur, seu vxori datur, in has causas, vt aes alienum soluat, vt praedia emat, sed vt onera matrimonii ex ea ferantur, tamen si accipiat vt egentibus parentibus succurreret, haec enim vis particulae *sed* necessario ex dicendi ratione esse debet, cum soleat posterior propositio hac particula connecti cum protasi, quo venit, vt nonnulli etiam MSpti libri exhibeant: *tamen* non videtur male accipere, et ideo recte ei soluitur siue sui iuris sit vxor, siue filia familias, quia nimirum iusta honestaque causa est.

§. IX.

Ex his omnibus apparet, posse vxorem accipere dotem, si soluatur, et in eas causas accipere, vt alat patrem egentem, vt liberis prioris matrimonii consulat. Et si sic impenderit, non male accepisse, hoc est non perditurae solutam esse, et ita Paulus hac *L. 20.* idem videtur comprobasse, quod supra *L. 73.* adfirmauerat. At vero nec ita probatum

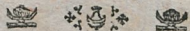

tum erit, vxori competere ius reppetendi dotem constante matrimonio. Et cum supra vidimus pacto quasi indotatam coniugem fieri potuisse, quid obstat, quo minus et hic affirmemus reddita dote indotatam retinere et voluisse, et potuisse maritum coniugem, quo effectum, vt si non male acceperit vxor, liberatus sit maritus ab omni obligatione restituendæ dotis soluto matrimonio.

§. X.

At obiicis. Obligantur teste VLPIANO in *L. 5. §. 1. π. de agnos. et alend. liber.* liberi ad alendos parentes si egeant. Cedo; at exinde non sequitur posse propterea dotem repetere coniugem. Ius enim mariti perpetuum est, habendi illatam dotem ad onera matrimonii ferenda, hoc eripi sine culpa ipsius marito nequit, quippe non prius reuiuiscit vxoris dominium, quam soluto matrimonio. Hinc quoque ipsæ leges permisere marito, vt, cum non habeat forsam vxor parapherna, ex quibus patrem egentem alere possit, ipse maritus pietatis coniugis suæ officium in se suscipiat patremque alat, quodque si ab eo factum sit, cum liberalitas non præsumatur, posse in dotem imputari. Nulla ergo perfecta adesse potest obligatio, neque ex pietate ius deduci, vt propterea ipsam dotem repetat vxor, sed in mariti semper manet arbitrio, an retinere, an sponte reddere, imo si ipsa

con-

coniux praeter dotem receptitia habet, ex his potius alendus erit pater egestate suppressus, imo pietatis humanitatisque officia peragenda, quam ex dote. Consequor itaque: nec fatis exacte fori communem illam de repetitione dotis ad alendos parentes opinionem probatam esse, vel saltem ex expositis illis probationibus eam causam minime defendi debere.

T A N T V M.

ULB Halle
003 719 014

3

1078

8
7
6
5
4
3
2
1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
Inches

Farbkarte #13

B.I.G.

E. 26. num. 46.

1767/13

EXIMEN
TINENS
CONTROVERSVM
AN

A DOS SIT
NTA PATRI

RAESTANDA
OD

M ORDINIS GRATIA
SIDE

HENR. BREVNING

ET GENT. PVBLIC. ORDIN.

ITER. DVISBVRG.
CIO

RIO PETRINO

ANNO CIOICCLXVII.

DEFENDET

STVS MEISNERVS

. LVSAT.

SIAE

LANGENHEMIA.

